

บทที่ ๓

วิธีการดำเนินการวิจัย

สำหรับบทนี้ผู้วิจัยขอแนะนำเสนอระเบียบวิธีการดำเนินการวิจัยของงานวิจัยในครั้งนี้ โดยรายละเอียดในระเบียบวิธีการดำเนินการวิจัยประกอบด้วย

๑. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
๒. เครื่องมือและวิธีการหาคุณภาพ
๓. การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
๔. การวิเคราะห์ข้อมูล

๑. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในงานวิจัยนี้ได้แก่ นักศึกษาภาคปกติของ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี กรุงเทพมหานคร และสมุทรปราการ

ตารางที่ ๓.๑ แสดงจำนวนประชากรโดยแยกตามคณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

คณะ	2553(ปี5)	2554(ปี4)	2555(ปี3)	2556(ปี2)	2557(ปี1)	รวม(คน)
ครุศาสตร์	333	613	754	1,056	713	3,469
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	147	185	200	400	602	1,534
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	217	142	126	311	424	1,220
วิทยาการจัดการ	202	189	430	764	1,378	2,963
รวม(คน)	899	1,129	1,510	2,531	3,117	9,186

ที่มา: สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียนมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ณ.วันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๗

วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างดังนี้

การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ที่ระดับความเชื่อมั่น ๙๕% ความคลาดเคลื่อน ๕ % และขนาดของประชากร มีจำนวนแน่นอน (Finite population) Yamane (๑๙๗๓) ได้คิดสูตรที่ใช้ในการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง คือ

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

e คือความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นในรูปของสัดส่วน

ในงานวิจัยนี้ถ้าประชากรที่ศึกษามี ๙,๑๘๖ คน และต้องการให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการสุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่น ๙๕% ความคลาดเคลื่อน ๕ % ของกลุ่มตัวอย่างควรเป็นดังนี้คือ

$$\begin{aligned} \text{ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง คือ} \quad n &= \frac{N}{1 + Ne^2} \\ &= \frac{9,186}{1 + 9,186(0.05)^2} = 384 \end{aligned}$$

ดังนั้นงานวิจัยนี้จะต้องเลือกตัวอย่างทั้งสิ้น ๓๘๔ คน

๒. เครื่องมือและวิธีการหาคุณภาพ

๒.๑ เครื่องมือสำหรับเก็บข้อมูลในงานวิจัยนี้ สำหรับวัตถุประสงค์งานวิจัยเชิงปริมาณข้อที่ ๑ และ ๒ คือแบบสอบถามที่ใช้วัดการปฏิบัติตนตามหลักอริยสัจ ๔ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีโดยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวิจัยดังต่อไปนี้

๑. ผู้วิจัยเริ่มจากการศึกษาเอกสาร โดยขั้นตอนนี้เป็นการศึกษาหลักอริยสัจ ๔ ในพระพุทธศาสนาโดยละเอียด

๒. ศึกษากรอบแนวความคิดของตัวแปรอิสระคือปัจจัยส่วนบุคคลและตัวแปรตามคือหลักอริยสัจ ๔ เพื่อนำมาสร้างเป็นแบบสอบถาม

๓. ขอคำแนะนำปรึกษาและความเห็นจากท่านผู้รู้ที่มีความชำนาญการและแตกฉานเกี่ยวกับหัวข้อเรื่องหลักอริยสัจ ๔ จำนวน ๕ ท่านให้ข้อเสนอแนะต่อเครื่องมือในการทำวิจัย

สำหรับเครื่องมือในการทำวิจัยครั้งนี้ได้ทำเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยวิธี Likert Scale จำนวนทั้งสิ้น ๔๐ ข้อ มี ๕ ระดับคือ

- ระดับ ๕ หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด
- ระดับ ๔ หมายถึง ปฏิบัติมาก
- ระดับ ๓ หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง
- ระดับ ๒ หมายถึง ปฏิบัติน้อย
- ระดับ ๑ หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด

๔. ตรวจสอบความถูกต้องแม่นยำของเครื่องมือในการทำวิจัย ผู้วิจัยมีการตรวจสอบความแม่นยำ (Validity) และความน่าเชื่อถือ (Reliability) ของข้อมูล ตามระเบียบวิธีวิจัย โดยการทดสอบหาค่า IOC จากผู้เชี่ยวชาญด้านพระพุทธศาสนาจำนวน ๕ ท่าน ซึ่งผลการตรวจสอบมีค่าเท่ากับ + ๑ ซึ่งแสดงว่าเป็นแบบสอบถามที่สามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพจริง

การหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถามโดยใช้สูตรของโรวินลลีและแฮมเบิลตัน (Hambleton et al. ๑๙๗๘ : ๓๔ citing Rovinelli and Hambleton, ๑๙๗๗)

	IOC	=	$\frac{\Sigma R}{N}$
เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องของข้อความกับประเด็นหลักที่ศึกษา
	ΣR	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ
โดยที่ค่า	+๑		แน่ใจว่าสอดคล้อง
	๐		ไม่แน่ใจว่าสอดคล้อง
	-๑		แน่ใจว่าไม่สอดคล้อง

๕. นำแบบสอบถามนั้นไป Try out จำนวน ๓๐ ชุด ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ นำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) แบบสัมประสิทธิ์แอลฟา โดยวิธีของครอนบัค (Cronbach) ซึ่งได้ค่าเท่ากับ ๐.๘๒๑ หรือประมาณ ๘๒.๑ % แสดงว่าเป็นแบบสอบถามที่สามารถนำไปใช้ได้โดยมีประสิทธิภาพจริง

การหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach, ๑๙๕๐ : ๒๐๔) โดยสูตร

	α_K	=	$\frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\Sigma S^2}{S^2} \right]$
เมื่อ	α_K	แทน	ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
	ΣS_i^2	แทน	ผลรวมค่าความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
	S_i^2	แทน	ความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ
	K	แทน	จำนวนข้อในแบบสอบถาม

๒.๒ แบบสัมภาษณ์ เครื่องมือสำหรับเก็บข้อมูลในงานวิจัยนี้ สำหรับวัตถุประสงค์งานวิจัยเชิงคุณภาพข้อที่ ๓ คือแบบสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง เพื่อเก็บข้อมูลเชิงลึกและนำมาประมวลผลด้วยวิธี การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

๓. การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างสำหรับข้อมูลในเชิงปริมาณ

หลังจากได้เครื่องมือคือแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ถูกต้องแม่นยำแล้ว จะเก็บข้อมูลเชิงปริมาณจากกลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีที่ทำการสุ่มแบบชั้นภูมิ ในแต่ละคณะตามตารางของ Yamane (๑๙๖๗:๘๘๖) ที่ระดับความเชื่อมั่น ๙๕% ความคลาดเคลื่อน ๕ % จำนวนทั้งสิ้น ๓๘๔ คนโดยกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยจำนวน ๓๘๔ คนนี้ ผู้วิจัยจะทำจดหมายขอความร่วมมือจากคณบดีทั้ง ๔ คณะในการอนุเคราะห์ให้ขอทำการเก็บข้อมูล ซึ่งวิธีการสุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามคณะ โดยสัดส่วนการสุ่มกลุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บข้อมูลเป็นดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๓.๒ แสดงการเก็บกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่มอย่างง่ายแบบชั้นภูมิตามคณะ

คณะ	รวม(คน)	สัดส่วน %	กลุ่มตัวอย่าง(คน)
ครุศาสตร์	3,469	37.76	145
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	1,534	16.70	64
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	1,220	13.28	51
วิทยาการจัดการ	2,963	32.26	124
รวม(คน)	9,186	100.00	384

โดยผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลจากนักศึกษาโดยอาศัยความร่วมมือของคณาบดีทั้ง ๔ คณะช่วยเก็บข้อมูลของนักศึกษาในคณะตนและทำการสุ่มอย่างง่าย(Simple Random Sampling) โดยผ่านอาจารย์ผู้สอนในคณะนั้นทำการเก็บข้อมูลจากนักศึกษาในชั้นเรียนหลังจากที่ทำการเรียนการสอนเสร็จสิ้นลง

การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างสำหรับข้อมูลในเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลในเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ได้แก่ผู้บริหารของมหาวิทยาลัย ผู้กำหนดนโยบายด้านการศึกษา ครูผู้สอนและนักศึกษา โดยมีการกำหนดคุณสมบัติไว้ดังนี้คือ กลุ่มท่านผู้บริหาร (๑-๔) กลุ่มผู้สอนผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ (๕) และกลุ่มนักศึกษา (๖) โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑. ท่านอธิการมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
๒. ท่านรองอธิการฝ่ายบริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
๓. ท่านผู้ช่วยอธิการมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
๔. ผู้กำหนดนโยบายได้แก่ท่านคณาบดีของคณะซึ่งมีวิชาพื้นฐานที่นักศึกษาทุกคนต้องเรียน
๕. อาจารย์ผู้สอนผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ โดยเป็นอาจารย์ที่ได้รับรางวัลการสอนดีเด่นและอาจารย์ผู้สอนที่สอนรายวิชาพื้นฐานด้านศาสนา และจริยธรรม
๖. นักศึกษาที่มีผลการเรียนและดำเนินชีวิตด้านกิจกรรมนักศึกษาที่ดีควรเป็นแบบอย่าง

๔.การวิเคราะห์ข้อมูล

๑.คำนวณค่าร้อยละ (Percentage) จากสูตร

$$\text{ร้อยละของรายการใด} = \frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น} \times 100}{\text{ความถี่ทั้งหมด}}$$

๒. คำนวณค่าเฉลี่ย (Mean) ของคะแนนจากสูตร (Marchal, ๑๙๙๑ : ๖๓)

$$\bar{X} = \frac{\Sigma X}{n}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนน
	ΣX	แทน	ผลรวมของคะแนน
	n	แทน	จำนวนผู้ตอบ

๓. คำนวณค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคะแนน จากสูตร (Marchal, ๑๙๙๑ : ๖๓)

$$S = \sqrt{\frac{\Sigma X^2 - \frac{(\Sigma X)^2}{n}}{n-1}}$$

เมื่อ	S	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
	ΣX^2	แทน	ผลรวมของคะแนนที่ยกกำลังสอง
	$(\Sigma X)^2$	แทน	ผลรวมคะแนนก่อนยกกำลังสอง
	n	แทน	จำนวนผู้ตอบ

ซึ่งผู้วิจัยใช้ค่า สถิติ ค่าเฉลี่ย และสถิติค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สำหรับการหาผลการวิจัยสำหรับวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ ๑ โดยค่าเฉลี่ยนั้นใช้เกณฑ์ในการอธิบายความหมายดังนี้คือ (บุญชม, ๒๕๔๕: ๑๐๓)

- ๔.๕๑ - ๕.๐๐ หมายถึง มากที่สุด
- ๓.๕๑ - ๔.๕๐ หมายถึง มาก
- ๒.๕๑ - ๓.๕๐ หมายถึง ปานกลาง
- ๑.๕๑ - ๒.๕๐ หมายถึง น้อย
- ๑.๐๐ - ๑.๕๐ หมายถึง น้อยที่สุด

๔. ค่าสถิติ t-test

$$t = \frac{\bar{x} - \mu}{\frac{S}{\sqrt{N}}} \quad \text{โดยมี } df = n - 1$$

เมื่อ	$\bar{x}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
	μ_0	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มประชากร หรือ เกณฑ์ที่ตั้งขึ้น
	S	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง
	n	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
	df	แทน	ขั้นแห่งความเป็นอิสระ (degree of freedom)

๕. การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (ONE WAY ANOVA)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

F = อัตราส่วนของความแปรปรวน

MS_b = ค่าความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม

MS_w = ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม

สำหรับการหาผลการวิจัยสำหรับวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ ๒

๖. การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) โดยขอสัมภาษณ์เชิงลึกถึงแนวทางในการนำหลักอริยสัจ ๔ มาใช้ในการกำหนดนโยบายด้านการศึกษาของมหาวิทยาลัยโดยสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง เพื่อเก็บข้อมูลเชิงลึกและนำมาประมวลผลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) เพื่อการหาผลการวิจัยสำหรับวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ ๓